KATOLIKA MONDO

Universala Organo por tutmondaj interesoj katolikaj

Oficiala internacia organo de „Internacio Katolika" (Ika), de „Mondjunularo Katolika" (Moka), de „Internacia Katolika Esperanto Oficejo" (IKEO) kaj de „Blanka Kruco" (Internacia misio katolika)

Numero 4. 1922/23 | **II. Kolekto 1922/23**

La internacia devo de la katolikoj.*)

Se ekzistas klaso da homoj, kiuj devus esti plej intime kaj profunde unuigitaj — ĉar tie temas pri spiritaj kaj animaj interligiĝoj: tiu klaso devus esti la katolikoj. Ĉar ili estas tutmonda familio spirita, kies membroj sin konas ĉiam kaj ĉie kaj frate sin devus saluti per la malnova krista saluto: paco estu kun vi! Ĉiuj katolikoj ja estas infanoj de unu sama patro enĉiela, fratoj de unu sama enkarniĝinta frato Jesu-Kristo, kaj filoj samamataj de nia komuna patrino-eklezio. Kia forto morala kaj spirita estus vere viva, vere agadkapabla internacia unuiĝo de la katolikoj!

Ni ĉiuj ja scias, ni, kiuj unuigite en koroj kaj pensoj klopodegas realigi tian unuiĝon, ke malfeliĉe multaj kialoj de disunuiĝo ekzistas inter la katolikoj. Tio estas des pli multe plorinda, ĉar la kontraŭekleziuloj, la framasona internacio, la liberalistoj, la materialista socialismo, disponas je organizoj pli influaj, pli modernaj — estante internaciaj.

Verdire, ĉiam ekzistis disiĝoj en la eklezio; sed ŝajnas, en la nuna tempo certaj ĝeneralaj formoj kaj kialoj de la disunuiĝo estas precipe danĝeraj; ĉar ili estas kunligitaj kun certaj kondiĉoj kaj certaj funkcioj de politika mekanismo de modernaj ŝtatoj, precipe de la grandaj ŝtatoj. Inter tiaj kialoj du plej gravaj kaj karakterizaj tie estu nomataj.

La unua naskiĝas el la interna politiko. En ĉiu ŝtato pluraj partioj sin kontraŭstarantaj alceladas la decidan politikan influon en la ŝtato kaj tiu fakto plejparte ankaŭ la katolikojn disŝiras en malamikaj partioj kaj blindigite de politikaj aferoj ili eĉ forgesas la komunajn religiajn taskojn. Pli facile estas la situacio en ŝtatoj, kie ekzistas unu granda partio katolika; sed ĉar tiu partio neniam enhavas ĉiujn katolikojn, la kialo de batalo kaj disunuiĝo restas. Sed kie ne ekzistas unueca partio katolika, la katolikoj aliĝas al plej diversaj partioj kaj tie estas dependaj de la bona volo de siaj kunpartianoj. La katolika forto tamen estas rompita sur politika kampo kaj kontraŭekleziuloj triumfas. Ideala celo estas, ke la katolikoj formas almenaŭ kununan laborunuiĝon politikan, ebligante tiel unuecan kunagadon en religiaj demandoj. Sed tio estas la tasko de apartŝtataj katolikoj. La internacia interligo de la katolikoj sur politika kampo sendube ekstraordinare utilus la nacian agadon.

Dua ĉefa kaŭzo de disunuiĝo inter la katolikoj estas la nacionalismo, t. e. tiu moderna kaj idolana formo de nacionalismo, rezultanta de tute nekrista, idolana ideo pri ŝtato, ideo kiu estas absolute kontraŭa al la spirito de kristanismo.

En la okuloj de multaj bonaj katolikoj, trompitaj per malveraj vortoj kaj eksteraj ŝajnoj nacionalismo estas amo kaj sendependeco de patrolando. Sed en la pensoj kaj agadoj de la nationalistoj modernaj, ĝi estas tute alia afero: nome la blinda sinsubmeto sub la „Ŝtato", kiu estus rajtigata kiel absoluta tirano de malrespekti la moralajn leĝojn kaj en ĉiuj rilatoj realigi sian sendependan volon. Certe la amo al la patrolando estas sankta kaj krista virto. Sed tiu moderna nacionalismo estas kontraŭkrista.

Feliĉe la nacionalismo ĝis hodiaŭ ne sukcesis, disigi la katolikojn ĝis tiu grado, ke ili konstituis naciajn ekleziojn; sed sendube ĝi sukcesis alservigi la religiajn fortojn kaj subordigi ilin al sia profito, al siaj ambiciaj celoj, al siaj perfortaj metodoj, kiuj estas tute kontraŭaj al la kristanismo.

Dum la diversŝtataj nacionalismoj ekscitas la popolojn unuj kontraŭ la aliaj kaj aliigas ilin de tago al tago plu en nerepacigeblaj malamikoj, en la interna katolika vivo ĝi paralizas, sufokas, neniigas la katolikajn fortojn kaj energiojn kaj blindigite per vantaj vortoj la amaso de la kreduloj ne plu vidas la grandajn taskojn religiajn de l' Eklezio, la nacian interligon substituante al la religia.

La unika ilo de savo konsistas en tio, ke ni al la nacionalista „Credo" kontraŭstaru la katolikan „Credo", al la malvera nacialismo, kiu disigas, la vivan ideon katolikan internacian, kiu kunligas.

Malfeliĉa konsekvenco de la hodiaŭa disunuiĝo estas, ke ni katolikoj ne konas unuj la aliajn, ne internacie kaj eĉ ne nacie, ĉar ni ricevas la informojn pri katolikaĵoj regule nur per la grandaj gazetagentejoj, kiuj ofte laŭfinance estas dependaj aŭ pagitaj per kaŝemaj fortoj internaciaj.

El ĉio rezultas: la internacia katolika organizado kaj kunlaborado estas la plej necesa tasko; ĝi ebligas, ke ni ekkonu unuj la aliajn, ke ni forigu ĉion, kio efikus malamon, malkomprenon, malkonfidon; ĝi realigos unuecan, grandaniman kuncentrigon de la vivaj katolikaj fortoj laŭ la grandiozaj taskoj de la moderna tempo. Multfoje la Papo nin vokis al frata kunlaborado. Do ni ne plu hezitu!

*) La eminenta parolado de profesoro E. Beauregard, Parizo, okaze de 2a kongreso en Luksemburgo; mallongigite.

El la internacia vivo.

La internacia ideo sendube progresas. Ni estas superŝutataj de „novaj" internacioj. Eĉ oni povas konstati certan „febron" de „internaciismo". La per militoj kaj revolucioj detruita socio homara serĉante savon el la nuna mizero ŝajnas opinii ke la „internaciismo" ĝin povas liberigi de ĉiuj malbonoj.

Sendube la nuna homaro sen religia kaj spirita halto, minacata de la plej terura katastrofo, kiun konas la historioj, evoluiĝas rapidege al internacia socio ekonomia kaj spirita. Ne mirinde, se ni devas konstati en ĉi tiu malsana kaj trorapidega evoluiĝo multajn erarajn kaj eĉ malsaĝajn movadojn — la sendia homo, perdinte la eternan vojon de Kristo blinde eraras en la dezertaĵoj ...

Tamen oni devas konstati, ke oni rimarkas en ĉi tiu ĥaoso de „internaciismo", certajn tute fiksajn direktojn, kiuj jam nun montras la vojon de verŝajna evoluo.

Mi volas nur citi du faktojn; la unua, la kuncentrigo de la socialistaj internacioj; la dua: la kreskado de la kristanaj internaciaj movadoj. Kaŭze de politikaj okazintaĵoj en Germanujo (mortigo de ministro Rathenau ktp.) la ĝis nun disigitaj du grandaj socialistoj partioj (la socialista partio kaj la sendependa socialista partio) decidis sin unuigi al komuna praktika agado por starigi la „unuecan fronton de la proletariaro". Jes la „unueca fronto de la proletariaro", ĉi tiu devizo ne plu malaperos, ĝis kiam ĝi estos realigata. Kian forton tia internacio — teorie disigita, praktike unuigita — havos, oni povas diveni meditante, ke la „industriigo" de l' kultura naciaro do la plimultiĝo de la industria laboristaro rapidege progresas kaj en la modernaj demokrataj ŝtatoj la amasoj voĉdonante havas decidan influon ...

Ali direkte la kristana movado interciema bone progresas. Komence de aŭgusto okazis en Kopenhagen internacia kongreso de tutmonda federacio de kristanaj eklezioj. La kongreso iniciita de ĉefepiskopo de Canterbury sendube havis grandan signifon. Reprezentantoj el ĉiuj nacioj ĉeestis kaj oni ne teorie diskutis la eblecon de unueca kunlaborado, sed oni pristudis praktikajn pro-

---

Kie estas amo, tie estas ankaŭ Dio.

De Leo Tolstoj. 3

Avdejiĉ ekstaras, eliras sur la ŝtuparon kaj vokas: „Karegino!"

La virino aŭdante turnas sin.

„Kial vi staras kun la infaneto en la malvarmo? Venu ĉi tien en la varman ĉambron, tie vi sukcesos."

La virino miras. Ŝi vidas maljunan viron en antaŭtuko, kun okulvitroj sur la nazo starante kaj vokante ŝin. Kaj ŝi sekvas lin. Malsuprenirinte la ŝtuparon ŝi paŝis en la ĉambron, kaj la maljunulo kondukas ŝin al la lito.

„Sidiĝu ĉi tien, karegino", li diris, „pli proksime al la forno. Vi varmigos vin kaj mamnutros vian infanon."

„Ne estas lakto en la mamoj, de la mateno mi mem nenion manĝis", diras la virino, sed tamen kuŝigis la infanon ĉe la brusto.

Avdejiĉ skuis la kapon, iris al la tablo, preninte pladon malfermas la fornopordon, verŝis iom da brasiksupo en la pladon kaj elprenis la poton kun la griaĵo; sed tiu ĉi ne plu estis manĝopreta: do li prenis nur la brasiksupon kaj metis ĝin sur la tablon. Poste li elprenis panon dirante: „Venu, karegino, kaj manĝu, mi volas resti intertempe ĉe la infano. Mi ankaŭ havis infanojn kaj scias prizorgi ilin." La virino krucosigninte sidiĝis ĉe la tablo kaj ekmanĝis. Sed Avdejiĉ iris al la infano. Avdejiĉ ŝmacis longe per la lipoj, sed per la sendenta buŝo li ne bone sukcesis, kaj la infano daŭre kriis. Tiam ekvenis al li la penso, fingrominaci al la infano; li altenlevas la fingron, movas ĝin proksime al la buŝo de l' infano kaj tuj retiras ĝin. En ĝian buŝon li ne donas la fingron, ĉar ĝi estas tute peĉonigrigita. La infano daŭre rigardis la fingron kaj unue trankviliĝis, poste ekridis. Avdejiĉ ĝojis pri tio, sed la virino manĝis kaj rakontis, kiu ŝi estas kaj kien ŝi volas iri.

„Mi estas soldatedzino", ŝi diris, „mian edzon oni forsendis malproksimen antaŭ ok monatoj kaj mi ne plu aŭdas ion pri li. Mi estis okupata kiel kuiristino, kiam mi ricevis la infanon. Kun la infano oni ne plu volis okupadi min. Tiel mi nun turmentiĝas jam la trian monaton sen ofico. Ĉion, kion mi havis, mi konsumis. Mi volis dungigi min kiel nutristino, sed oni ne akceptas min: vi estas tro malgrasa, diras la homoj. Mi iris al komercistedzino, ĉe kiu servadas samlandanino el nia vilaĝo, kaj tiu promesis, akcepti min. Mi kredis, ke ŝi akceptos min daŭre. Sed ŝi diris, ke mi revenu la postan semajnon. Kaj ŝi loĝas tiom fore. Tiam mi laciĝis, kaj ankaŭ por la infano tio estis turmento. Estas feliĉo, ke la mastrino havas kompaton al ni kaj lasas nin pro Kristo en la loĝejo. Alie mi tute ne scius, kiel ni povus vivi."

Avdejiĉ ekĝeminte demandis:

„Vi ja tute ne havas varmigan vestaĵon?"

„Kiel mi povus havi varmigan vestaĵon, kara amiko? Hieraŭ mi vendis la lastan tukon por dudek kopekoj."

La virino reveninte al la lito prenis la infanon. Sed Avdejiĉ eklevis sin, iris al la muro kaj, serĉinte temperon, li alportis malnovan duonjakon.

„Jen prenu", li diris, „ĝi estas malbona, sed por envolvado ĝi povas iomete taŭgi."

La virino alrigardis unue la jakon kaj poste la maljunulon, kaj manpreninte la jakon ŝi ekploris. Avdejiĉ deturnis sin, rampis sub la liton por serĉi en sia kofro kaj residigis sin kontraŭe de la virino. Kaj la virino diris:

„Kristo benu vin, avo; li kredeble estis tiu, kiu min kondukis antaŭ vian fenestron. Alie la infano estus frostomortonta. Kaj li, nia paĉjo, kredeble ordonis al vi rigardi tra la fenestro kaj kompati min en mia malfeliĉo."

Avdejiĉ ridetis dirante:

„Jes, li ordonis ĝin al mi. Alitempe mi sen kaŭzo neniam elrigardas tra la fenestro, karegino."

Kaj Marteno rakontis ankaŭ al la soldatedzino sian sonĝon, kiel li aŭdis la voĉon, kaj ke la Sinjoro promesis al li, hodiaŭ gastiĝi ĉe li.

„Ĉio estas ebla", diris la virino. Ŝi ekstaris, ĉirkaŭĵetis al si la duonjakon, envolvis en ĝin la infanon, riverencis denove el koro dankante.

„Prenu ĝin pro Kristo", diris Avdejiĉ, aldonante al ŝi dudekkopekan moneron, „vi reaĉetos vian tukon."

La virino krucosignis sin, Avdejiĉ farante la samon akompanis la virinon al la dompordo.

Post kiam la virino foriris, Avdejiĉ manĝis iom de sia brasikosupo kaj revenis al la laboro. Li laboras, sed ĉiam pensas pri la fenestro. Kiam malheliĝas antaŭ la fenestro, li tuj elrigardas por konstati, kiu preteriris. Konatoj preterpaŝis, ankaŭ nekonatoj preterpaŝis, kaj ne estis iu, kiu incitus lian atenton.

Tiam vidas Avdejiĉ: ĝuste antaŭ lia fenestro ekhaltas maljuna fruktvendistino. Ŝi havas korbon kun pomoj en la mano. Nur malmultaj restis al ŝi: kredeble ŝi ĉion forvendis. Sur la ŝultro ŝi portas sakon kun rabotaĵoj. Tiujn ŝi kolektis supozeble ĉe iu novkonstruejo kaj nun ŝi iras hejmen. La sako premis ŝian ŝultron, kaj ŝi volas pendigi ĝin sur la alian. Pro tio si demetis la sakon sur la pavimon, starigis la korbon kun la pomoj sur foston kaj nun disskuas la rabotaĵojn.

(Daŭrigota.)

blemojn de la nuna mondpolitiko (la demando de paca ordigo de la politika kaj ekonomia situacio, la protektado de la naciaj kaj religiaj malplimultoj ktp.) kaj per tio la nunjara kongreso feliĉe diferencas de antaŭaj — ĉar sendube nur sur praktikaj teritorioj unueco estos ebla.

Alia internacia aranĝo ŝajnas grava: la konferenco de la movado por kristana internacio en Sonntagsberg (Aŭstrujo). Ĉi tiu movado distingiĝas per plej profunda kristana spirito kaj plej serioza klopodo, realigi la kristanajn principojn en la tuta publika vivo precipe ankaŭ en la internacia politiko. Precipe oni pritraktis la socian demandon, la orientajn problemojn (Ĥinujo, Hindujo [„Gandi"-movado], Armenio) kaj la porpaca movado. Pri la lasta problemo la konferenco publikigis alvokon al ĉiuj kristanoj, kiu montras tiel paceman kaj kristanan spiriton, ke ni volas ĝin publikigi en K.M....

Resume: la internacia organismo kreskas; du ĉefgrupoj sin formas: la materialista kaj la kristana. Kiu venkos? Ĉu la minacanta katastrofo de Eŭropo povas esti haltigata? Argus.

Alvoko al la eklezioj kaj kristanoj ĉiulandaj.

Fratoj en Kristo!

Ni, membroj de 20 ŝtatoj kaj anoj de multaj religiaj socioj: de la greko-orienta, de la romkatolika, de la protestantaj eklezioj kaj konfesioj, anoj de ŝtataj kaj liberaj eklezioj sentas nin urĝitajn nin turni al vi en nomo de Jesu-Kristo kaj de la malfeliĉega homaro.

Okaze de nia kunveno en meza Eŭropo, kie la tragiko de la tiel nomita „paco" kvazaŭ estas pli granda ol la tragiko de l' milito tutmonda, ni tutklare vidas, kiel terure la milito malefikis sian ofte gloritan celon: konduki la homaron al pli alta, pli religia vivo.

Kiel povas eklezio alporti benon kaj harmonion? — Predikante la veron kaj la serveman amon.

Ĉu ne l' eklezio devas admoni al politiko de kompleta pardono kontraŭe de ĉiuj malamikoj, estintaj kaj estantaj?

Ĉu ni ne fine devas diri, ke ĉiu speco de milito estas kontraŭa al la spirito de Kristo kaj ke disĉiploj de Jesu-Kristo neniam devus partopreni je ĝi? Ĉu ne nova ekkonsciiĝo de Dio, kiel Jesuo instruis, ke Dio estas la patro, kiu amas ĉiun infanon kaj faras lumi sian sunon super justuloj kaj maljustuloj, ĉu ne tiu ekkonsciiĝo de Dio devus efiki tian rezulton? Tia kompreno de Dio estas necese, por ke la homaro estu eligata de timo kaj malamo kaj la fortoj de bona volo, de kompatemo, de espero estu liberigataj!

Eklezio ekvigliĝinta al nova vivo facilege povus doni la pacon al la homaro. Se eklezio unuanime alvokus al pardonemo, al amo kaj kunagado en la ĉiutaga vivo, al la kondamno de milito, ĉu iu statestro povus konduki la popolojn al interfrata mortigo?

Tiuspeca eklezio sendube gajnus l' estimon kaj la sindonon de l' amasoj kaj, portata de ilia konfido, ĝi estiĝus gvidantino je la novkreo de la socio. La amasoj ekkonus, ke l' eklezio fakte meritas la konfidon kaj ke la vojo al Jesuo ankaŭ al la hodiaŭa mondo alportos la pacon.

Fratoj en Kristo, ĉu ni ne humile kaj forte iru tiun vojon? — — —

Sendube la voko de bonvolaj serĉantoj! Argus.

La katolikoj kaj la politika agado en Aŭstralio.

(Originala raporto.)

Por kompreni la politikan agadon en Aŭstralio oni devas memori, ke nia lando estas vasta kontinento kun 3 milionoj da kvadratmejloj kaj malmultnombra loĝantaro de preskaŭ 5 1/2 milionoj. Inter ili la plej granda parto loĝas en la urboj kaj marbordaj regionoj de Victoria, New South Wales and Queensland, dum la okcidentaj ŝtatoj de Suda Aŭstralio, la tuta okcidenta parto kaj la insulŝtato de Tasmania havas nur malmulte da loĝantoj. Ĉiu de la nomitaj ŝtatoj posedas du parlamentajn sekciojn („supera" kaj „malsupera" domo) kaj ĉiuj estas interligitaj per federacia parlamento, konsistanta same el du „domoj" por la tuta Aŭstralio. Tiu tutŝtata parlamento pritraktas ĉiujn komunajn aferojn de la federacio — lasante al la apartaj ŝtatoj la lokajn problemojn — por tio ankaŭ la demandojn pri eduko.

Ekzistas nun 3 ĉefaj partioj: 1a la „nacionalistoj" aŭ „liberaloj", konservativa partio subtenema la kapitolismon. Laŭprincipe ĝi ne estas kontraŭkatolika (kelke da katolikoj eĉ apartenas al ĝi), sed praktike ĉiuj kontraŭuloj tie troviĝas. 2a partio estas „Country Party" (kamparana partio), kiu fakte estas branĉo de „nationalistoj". Ĝi defendas la interesojn de la farmistoj kaj aliaj produktantoj. 3a partio estas „Labour Party" (laborista partio), kiu precipe estas subtenata per la laboristoj kaj la katolikoj. Tamen ĝi nun kliniĝas al „ekstremismo" kaj tio forturnas kelke da subtanintoj aligante ilin al aliaj partioj. Koncerne la edukan problemon ĝi postulas la „senreligian" edukon, kio kaŭzas nun gravajn konfliktojn kun la katolikoj. Plue ekzistas kelkaj aliaj malgrandaj partioj neinfluaj.

La katolikoj kiel unueca korpo ne prenis ĝis nun iun apartan politikan iniciaton escepte en New South Wales, pri kio mi raportos pli poste. Ili kontentiĝis aparteni al diversaj politikaj grupoj ekzistantaj. La granda plimulto de la katolikaj estas nek anoj de Labour Party nek ĝin subtenas, do ili apartenante al aliaj politikaj grupoj, ofte ne havas grandan intereson je la parlamentaj elektoj eĉ ne donante sian voĉon. Tio estas tre bedaŭrinda fakto, ĉar la katolikoj scias — aŭ devus scii — ke la destino de la nacio estas metita en iliajn manojn. La katolikoj ja estas la sola societo, kiu havas la ĝustan ideon pri la rajtoj de l' homoj, pri socio, pri fina destino de homaro. Se la katolikoj preterlasas, okupi direktantan posicion en la ŝtataj aferoj, la lando estiĝas sendia kaj materialista — kaj Aŭstralio evoluiĝas en tiu direkto. Apartaj katolikoj en kelkaj okazoj prenis agadan iniciaton politikan; sed oni devis konstati la tendencon forlasi la katolikecon kaj la katolikaj principoj kuŝas dormante. Tiuj katolikoj ne havas iuspecan organizacion por subteni kaj certigi — se tio estus necese — sian agadon. Oni ne povas diri, ke iu partio estus „kristana", ĉar ĉiu enhavas kristanojn kaj ateistojn.

Sed kelkfoje, kiam kontraŭuloj postulas leĝojn profunde tuŝantajn la katolikojn, oni iniciatas decidan agadon politikan, sed nur negativan por defendo. La edukado en Aŭstralio estas kontrolata per la registaro; ĝi estas „libera, monda kaj deviga". La katolikoj longtempe kontraŭbatalis ĉi tiun sistemon, kreis proprajn lernejojn kaj konservis ilin sen iu subteno per la ŝtato — portante duoblan ŝarĝon de impostoj.

Nur en New South Wales oni komencis apartan politikan agadon. Dum la lastaj jaroj la „Democratic Party" (demokrata partio), pure katolika estas fondata, sed havis vere malgrandan succeson; nur unu membro sukcesis. Oni devas konstati, ke la katolikoj ne unuigite subtenis la partion, dubante ĉu estus prudente, senpere partopreni je la elektaj bataladoj. Sed estas komenco de positiva agado katolika kaj oni intencas daŭrigi la iniciaton. En Victoria (kaj la situacio estas simila en aliaj ŝtatoj) oni ne entreprenis senperan politikan agadon; oni nur okaze delegis pacemajn deputatojn por elpeti ŝanĝon en kazo de plendoj gravaj.

Nuntempe tamen aliaj organizacioj (precipe la Protestanta Federacio kaj la societo por enkonduki la Biblion en la ŝtataj lernejoj) klopodegas enkonduki la protestantan Biblion en la ŝtatajn lernejojn. La katolikoj plej energie kontraŭstaris tiujn penadojn kaj en tiu rilato havis sukceson, elektante tiun metodon, ke ili ne destinis proprajn kandidatojn en la balotadoj, sed subtenis kandidaton, kiu el aliaj kialoj refuzis la enkondukon de Bibliaj lekcionoj.

Ekzistas en Aŭstralio societo nomita „Aŭstrala Katolika Federacio", la sola organizo, kiu reprezentas la katolikan opinion. Ĝi direktis la batalon nomitan por defendi la rajtojn de la katolikoj. En New South Wales ĝi organizis senperan politikan agadon formante la supre diritan demokratan partion; sed en ĉiuj aliaj regionoj ĝi estas kontraŭ tiu metodo de senpera iniciato politika.

Ĉiutagaj gazetoj katolikaj ne ekzistas, nur nombro de semajnaj revuoj (The Tribune, The Advocate, The Catholic Press, The Southern Cross). Bedaŭrinde ili ne havas sufiĉe da subteno flanke de la katolikoj mem.

Eklezia revuo.

„Bonfarante li transiris." Per tiuj vortoj estas priskribita la surtera vivo de l' Savinto. Tiun ekzemplon sekvas hodiaŭ Pio XIa. Ĝis hodiaŭ la pordoj de la rusa imperio estus malfermitaj al li; sed la karito estas la ŝlosilo, kiu ilin malfermis. La el 11 personoj konsistanta papa helpkomitato, kiu forvojaĝis en la regionojn de l' malsato, bone alvenis Tedosion la 25an de aŭgusto kaj dividiĝis tie en plurajn grupojn, kiuj parte de Rostovo (la jesuitoj), parte de Moskovo (kien iros la Salesianoj), komencos sian organizan agadon. Laŭ speciala deklaracio de R.P. Capello, S.J., superulo de la komitato, ĝi havas nepolitikan kaj nereligian karakteron. Krom la disdono de manĝaĵoj kaj la prizorgo de la malsatuloj iom post iom infanoj devas esti akceptotaj en domoj kaj asiloj kreotaj. Oni devas akcenti, ke nenia interrilatiĝo ekzistas inter la Apostola Seĝo kaj la registaro de Moskovo. La unua listo de la donacoj senditaj al Vatikano por Ruslando kvitancas pli ol 4 1/2 milionojn da liroj.

La sinodo de la „aŭtonoma ukraina eklezio", kiu dissolvis la kunligon kun la Moskova patriarko, publikigas alvokon al la homaro sen diferenco de la konfesio kaj de ŝtato, ĉar ankaŭ la malsata katastrofo minacas. La sinodo petas „ĉiujn kristanojn de ĉiuj eklezioj kaj komunumoj je helpo por la malfeliĉega Ukraina loĝantaro.

Grava dokumento, kiu parte havas politikan signifon, estas la papa letero al la italaj episkopoj pri la sangaj bataloj inter „faŝistoj" kaj komunistoj, pri la „sangaj" konfliktoj, en kiuj degeneris la partiaj pasioj . . . la rimedo nur povas esti la reveno al Dio kaj la vera plenumo de liaj ordonoj. La liberala

La katolika misio en Rusujo.

Originala artikolo de Sro Terseklaw, Lubljana.*)

Estas tute kompreneble, ke la sudaj slavoj ĉiam havis plej grandan intereson je la reunuiĝo inter la katolika kaj pravoslava eklezioj. Ĉe la Slovenoj la „Apostolato de sanktaj Cirilo kaj Metodio" jam delonge agadis en tiu direkto, precipe laborante sur literatura kaj gazetara kampo. Nuntempe la teologia fakultato de l' universitato en Ljubljana, ĉefe profesoro Francisko Grivec, estas la centro de tiu movado. Multaj teologiostudantoj estas science edukataj por studi la problemojn, precipe la historion de la orienta eklezio. Kelkaj sin preparas kiel misiistoj por iri en la orienton, kiam la politika situacio tion permesos.

Kiel dirite, ĝis hodiaŭ tiu laboro havas ĉefe sciencan karakteron. Oni klopodas esplori la profundajn kialojn de la bedaŭrinda disunuiĝo, por ĝin kompreni historie, por studi la teologian literaturon de la orienta monaĥo pruvante, ke tiu literaturo ĝis la plej malfrua tempo de l' disiĝo, eĉ pli poste, estis katolika, akcentuante la unuecon de l' eklezio, dum precipe politikaj kialoj kaŭzis la konflikton. Do tia scienca laboro estas profunde pacema kaj trovas la intereson de la rusaj elmigrantuloj kaj de la serba pastraro.

Oni nun certe demandos, ĉu tiucelaj sciencaj klopodoj almenaŭ dum la venontaj dekjaroj efikos la veran kaj kompletan reunuiĝon de la du disigitaj eklezioj? Ni opinias, se oni konsideras nur la naturajn ilojn kaj la nature atendindajn rezultojn, oni certe dum longa tempo povus nur atendi iuspecan kunagadon de ambaŭ eklezioj kaj tio nur, se la ortodoksaj eklezioj sukcesos, subigi la tipan cesaropapistan spiriton. La kompleta reunuiĝo ankaŭ hodiaŭ ŝajnas al la homa okulo kiel tre malproksima idealo. Estus jam grandega sukceso, se oni povus realigi kunagadon sur publika kampo, kiel tiu ekzistas ekzemple inter la katolikoj kaj protestantoj en Nederlando. Ĉar la historia evoluo — malgraŭ la sendube ekzistantaj sakramentaj, liturgiaj kaj doktrinaj similaĵoj — efikis tiel akran disunuiĝon, ke ĝi en multaj rilatoj ŝajnas pli profunde ol inter la romkatolika kaj protestanta konfesioj . . .

La dua grava demando estas jena: Kiel sukcesos la senpera, persona praktika interrilatiĝo inter la du eklezioj.

Rilate al la serbo-ortodoksa eklezio, la katolikaj teologiistoj jam tuj post la fondo de l' nova jugoslava ŝtato serĉis rilatojn klarigante la necesecon de praktika kunagado parlamenta sur kultura kampo precipe por la lerneja kaj socia problemoj. Sed ĝis hodiaŭ la sukceso ne estas sufiĉe bona. Ne ekzistas atakema tendenco en la ortodoksa pastraro; estante pasiva ĝi ne havas komprenon por la katolikaj idealoj . . .

La decidan rolon tamen en la realproksimiĝo inter katolikismo kaj pravoslavismo ludos la rusa ortodoksa eklezio.

Oni devas konfesi: la rusa pravoslava eklezio ĝis nun en sia vivo kaj agado en sia propra lando malmultege estas pristudata. Tamen por ni katolikoj estus plej grava ĝin studi tie, kie ĝi sin montras praktike: en la rusa vilaĝo, meze de la rusa popolo mem.

Ni opinias, ke ekzistas nur malmultege da katolikoj, kiuj sukcesis fari tion. Pro tio nur estonte estos eble klarigi la tipan karakteron de la rusa pravoslavismo al la okcidenta kulturnacio.

Mi mem nur kuraĝas fiksi jenajn azertojn, prenitajn el la persona sperto:

La oficiala pravoslava eklezio tutrusa kiu ankaŭ post la faligo de l' cesaropapismo regas en Ruslando, ne nur malprizorgis la religian edukadon de la popolamasoj, sed ĝi jam depost pluraj centjaroj neniel plu plenumis tian taskon. Profesoro Struve skribis unu jaron post la unua revolucio: en Rusujo ni ne plu havas videblan eklezion. Praktike ĉi tiu terura aforismo estas pura vereco. La nevidebla eklezio ekzistis en la koroj de la sektantoj, kiuj sin emancipis de la oficiala eklezio, plue ĉe tiuj intelektuloj, kiuj pro la spirita liberiĝo de sia popolo elektis la martirecon, kaj fine en kelkej asketaj animoj: kion sin oficiale nomis „eklezio", ne estis eklezio. La vera eklezio vivis tute ekstere de tio, kion sin nomis „eklezio": pli bone oni ne povas karakterizi la veran situacion.

L' episkoparo, en kiu troviĝis kelke da severaj kaj piaj membroj, entute estis morta instrumento en la mano de la „konsistorioj", la lastaj mem instrumento de la „sinoda" institucio, kaj la sinodo estis ŝtata ministraro — eĉ pli servema, pli senvola, senergia ol aliaj mondaj ministraroj. Krom la liturgio ĉi tiu tuta pastra aparato — se ni malkonsideras la nevideblan sakramentan karakteron — havis neniun sacerdotan stampon, kiel ni konas tion en katolika eklezio — komencante de l' episkopo ĝis la vilaĝa popo. La episkopo nur estis ŝtata oficisto — kaj la popo unu el la plej malŝatataj. Kontraŭe de l' episkopo la popolamaso kaj la popo montris serveman malamon; la popo mem estis objekto de malestimo same kiel la tuta ŝtata hierarhio oficiala. Por detaligi la kialojn de tia nekredebla situacio — el kiu konsekvence rezultis la terura revolucio — oni devus montri tiel malhelan bildon pri la rusa ŝtateklezio, ke tio al la plej multo de la legantaro ŝajnus nekredeble.

Sufiĉas, se ni resume konstatas:

(Daŭrigota.)

*) Ĉi tiu vere interesega raporto pri la religia situacio nuntempa en Rusujo nia amiko Terseklaw verkis por la kongreso en Luksemburgo. Redaktoro Terseklaw, kiu dum pluraj jaroj kiel militkaptito persone studis la religian evoluon en Ruslando, sendube estas kompetenta fakulo kaj estas tre dezirinde, ke oni publikigu la artikolon en naciaj gazetoj aŭ revuoj. Ĉar bedaŭrinde la katolikoj ne estas sufiĉe informitaj pri la vera situacio en Ruslando.

gazetaro itala iom post [iom dekovras, ke la Papo tamen povas esti amiko de Italujo. „Times“ antaŭ nelonge disvastigis la komunikon, ke inter la Vatikano kaj la Kvirinalo kontrakto estus signita, per kiu akordiĝus la ambaŭflankaj politikoj — komprenebIe malvera sciigo.

Aliflanke intertraktadoj estas komencitaj inter Madrido kaj la Vatikano koncerne la protektoraton de la kristanoj en Palestino pere de Hispanujo. Kvankam la itala registaro pretendas tiun taskon, ĝi certe ne povas atendi, ke la Vatikano respektu tion, ĝis kiam la itala ŝtato ordigos la rilatojn al la Papo. „Avanti“ rimarkis en tiuj ĉi tagoj, ke „enlandaj kaj eksterlandaj“ aferoj baldaŭ postulas la pripensadon kaj solvon de la „roma demando“.

Rimarkinda estas la bonvola akcepto, kiun la Apostola Delegito de Japanujo, Msro G i a r d i n i — li ne havas diplomatan karakteron —, trovis en T o k i o. La princreganto H i r o - H i t o, lin akceptis en solena aŭdienco, kiel oficialan nuncion . . .

Tre surpriza estas plue la sciigo, ke la ĝisnuna Apostola Administratoro de F i u m e, Msro C o s t a n t i n i, estas nomata kiel Apostola Delegito en P e k i n g. Oni scias, ke jam 1918 la kreo de Apostola Nunciejo en la Ĥina ĉefurbo kvazaŭ estis realigata, kiam la franca registaro, sinapogante je la „rajtoj“ de l' kontrakto de T i e n t s i n, tiel en Peking kiel en la Vatikano minacante esprimis la opinion, ke ne estus permesata komenci rektajn interrilatojn diplomatajn inter Vatikano kaj Ĥina registaro. Pio XIa denove ekpreninte la ideon realigis ĝin sendante n e d i p l o m a t a n reprezentanton, kiu sendube ĝustatempe ricevos plenan diplomatan funkcion.

Inter la ekleziaj problemoj momente la o r i e n t a j demandoj estas la plej aktualaj, ĝis kiam la rapidege alvenanta k a t a s t r o f o d e E ŭ r o p o altiros la tutan atenton . . . Fr. R. v. Lama.

Litovujo.

E l l a g e i n s t r u i s t a v i v o. La 25an kaj 26an de junio en Kaŭnas, la ĝistempa ĉefurbo de la ŝtato, okazis jara konferenco de unuiĝo de katolikaj geinstruistoj de Litovujo (Lietuvos Kataliku Mokytoju Sajunga). Partoprenis 45 delegitoj el 19 grupoj (filioj) de la unuiĝo, 35 anoj kaj 25 gastoj. Pasintjare la unuiĝo pligrandiĝis per 11 novaj grupoj. Nune la unuiĝo enhavas 27 grupojn, t. e. pli ol po unu grupo en ĉiu distrikto de la lando (en libera de okupacio parto de Litovujo nun sin trovas 20 administraciaj distriktoj). Ĝis la 20a Junio la unuiĝo havis 750 geanojn (pasintjare estis nur 310 anoj): 352 viroj kaj 379 virinoj. La centro de la unuiĝo dum la pasinte jaro enspezis 117.124 aŭksinojn (= germ. mark.). Dum la jaro la unuiĝo faris 93 kunvenojn enlandajn, en kiuj estis faritaj 63 referatoj por diversaj demandoj de la vivo, plue tri somerlibertempajn pedagogiajn kursojn por geinstruistoj. La unuiĝo eldonas monatan pedagogian revuon „Lietuvos Mokykla“ („Lernejo de Litovujo“). En Litovujo nuntempe estas entute ĉirkaŭ 3250 geinstruistoj de la diversaj edukaj institucioj. El tiuj socialista geinstruista unuiĝo nombras ĉirkaŭ ok centojn da anoj, sed en tiu nombro ankoraŭ sin trovas iom da geinstruistoj katolikaj pro diversaj cirkonstancoj. Aliaj restas neorganisitaj. La katolika geinstruista unuiĝo estas kaŝe fondita 1911 sub cara reĝimo, sed sian realan agadon ĝi komencis 1920 per devigo flanke de socialistoj. La organizo de katolikaj geinstruistoj kreskadas.

E l l a ŝ t a t a v i v o. La 1an de aŭgusto la Litova landkonstituanto (Steigiamasis seimas) finis la diskutadon kaj akceptis la konstitucion de la nova ŝtato. La diskutado daŭris en grandaj bataloj inter katolikaj kaj socialistaj deputatoj. En la fina „en bloc'a“ voĉdonado de konstituanto partoprenis nur katolikaj deputatoj (kun ses judoj kaj unu senpartiulo). Ĉar la katolikaj deputatoj estas en plimulto (59 el 112-anaro), tiel la konstituanto estiĝis kristana, konforme al la plimulto de la loĝantaro laŭ la religio. La Litova konstituanto komencas per tiu fraso:

„En la nomo de Dio Ĉiopova la popolo de Litovujo, dankeme rememorante glorindajn penadojn kaj altajn oferojn de ĝiaj gefiloj faritajn por liberigi la patrujon, rekonstruinte sian sendependan ŝtaton, kaj volante meti fortajn demokratajn fundamentojn por ĝia sendependa vivo, fari la kondiĉojn por floro de justeco kaj jurideco kaj garantii egalecon, liberecon kaj bonstaton al ĉiuj civitanoj, kaj la konforman prizorgon de la ŝtato por laboro kaj moralo de la homoj, per ĝiaj rajtigitaj deputatoj, kunvenintaj en konstituanton, la 1an tagon de la monato aŭgusto de la jaro 1922a akceptis jenan konstitucion de Litova ŝtato.“

La konstitucio konsistas el 108 paragrafoj en 15 ĉapitroj: 1. komunaj punktoj (Litova ŝtato estas demokrata respubliko), 2. civitanoj (ĉiuj estas egalaj antaŭ la leĝoj), 3. parlamento (sejmas), 4. registaro (ĝi konsistas el respublika prezidanto kaj ministraro), 5. juĝo, 6. lokaj mem-administraĵoj (Selbstverwaltungen), 7. la rajtoj de naciaj malplimultoj (ili povas aŭtonome prizorgi siajn naciajn kulturajn aferojn de popoledukado, de bonfaro kaj reciproka helpado), 8. defendo de respubliko, 9. la edukadaj aferoj, 10. la aferoj de religio kaj kulto, 11. la fundamentoj de ŝtata ekonomia politiko (en la fundamento de terposedaĵo estas metata la principo de privata propraĵo, la bienoj estas dividataj laŭ la leĝoj), 12. financoj de la ŝtato, 13. sociala prizorgo, 14. la aliigo de la konstitucio kaj 15. enkondukaj punktoj.

Por la katolikaro estas interesaj 9. kaj 10. ĉapitroj, kiujn mi ĉi tie citas:

9. L a e d u k a d a j a f e r o j.

§ 78. La edukado de la infanoj estas la plej alta rajto kaj natura devo de la gepatroj.

§ 79. La lernejojn fondas la ŝtato, la memadministraĵoj, sociaj organizoj kaj apartaj personoj. Ĉiuj lernejoj estas en ŝtata kontrolo laŭ leĝstarigitaj limoj.

§ 80. La instruado de la religio estas deviga en lernejoj, esceptinte la lernejojn, fonditajn por infanoj, kies gepatroj apartenas al nenia religia organizo. La religion oni devas instrui laŭ la postuloj de tiu religia organizo, al kiu apartenas la lernanto.

§ 81. La elementara instruado estas deviga. La elementara instruado en la ŝtataj kaj memadministraj lernejoj estas senpaga.

§ 82. La privataj konfesiaj lernejoj, se ili plenumas la per leĝoj starigitan minimumon de la programo, ricevas el la ŝtatkaso formetitan por edukadaferoj buĝetparton, konforman al la nombro da civitanoj kaj lernantoj de Litovujo, oficiale apartenantaj al tiu religia organizo, laŭ kies instruo tiuj lernejoj estas gvidataj.

10. L a a f e r o j d e l a r e l i g i o k a j k u l t o.

§ 83. Al ĉiuj en Litovujo ekzistantaj religiaj organizoj la ŝtato garantias la rajton ordiĝi tiel, kiel iliaj ordonoj aŭ statutoj postulas, libere propagandi la instruon de ilia religio kaj plenumadi la ceremoniojn de ilia kulto, fondi kaj ordigi iliajn kultajn domojn, lernejojn, edukajn kaj bonfaremajn instituciojn, fondi monaĥejojn, religiajn kongregaciojn kaj fraterejojn, kolekti el ilia anaro la impostojn por aferoj de la religiaj organizoj, ekposedi movan kaj senmovan havaĵon kaj ĝin administradi.

La religiaj organizoj havas en la ŝtato la rajtojn de jurida persono.

La pastroj estas liberaj de la milita devo.

§ 84. La ŝtato rekonas novaperintajn organizojn religiajn, se ilia instruo de religio aŭ moralo kaj statutoj ne kontraŭas al la publika ordo kaj moralo.

§ 85. La aktoj de la naskiĝo, edziĝo kaj la morto, farataj per la anoj de iu religio ĉe iliaj pastroj, se tiuj aktoj kontentigas la leĝe ŝtarigitan formon, havas en Litovujo juridan valoron, kaj la civitanoj ne estas devigeblaj tiujn aktojn ripeti en alia institucio.

§ 86. La dimanĉojn kaj aliajn de la ŝtato rekonitajn festotagojn gardas la leĝoj kiel la tagojn de la ripozo kaj la spirita suprenleviĝo.

§ 87. Al la militistoj devas esti donita la libera tempo por plenumi la devojn de ilia religio.

Al la homoj, tenataj en malsanejoj, malliberejoj kaj aliaj publikaj institucioj, devas esti donita ebleco por plenumi la devojn de ilia religio.

La 2an de aŭgusto okazis en katedralo-baziliko solena diservo por danki Dion okaze de la plenumo de la tasko de l' konstituanto — la ellasa konstitucio por novliberiginta historia ŝtato Litovujo.

La 7an de aŭgusto la prezidanto publikigis la elektadon de nova parlamento (sejmo), kio okazos la 10an kaj 11an de oktobro. La lando jam preparas la elektadon. La katolikoj zorgas la baloton trakonduki al ilia profito. Deputato S. T i j u n a i t i s.

La katolika junula movado en Katalunio.

(Originala letero de germana Quickbornano.*)

En kataluna lando ekzistas junula asocio, kiu entute montras la karakteron de spirita movado kaj esence similas al tio, kion ekz. multaj homoj en Germanujo nomas j u n u l m o v a d o n. La karakteriza signo de tiu asocio estas la energia volo al konscia, verema, sincera, unuvorte al vere v i v a kristanismo kunligita kun la klopodo esti sinceraj Katalunoj kaj fidelaj Hispanoj; aŭ kiel tion esprimis Sro J. S e r v a i U s t r e l l: „ni volas estiĝi pli kristanaj kaj pli katalunaj“ — same kiel en Germanujo oni fiksis kiel celon, estiĝi pli kristana kaj pli germana, bone sciante, ke tiuj ĝeneralaj vortoj havas specialan profundan enhavon, kiun donas la moderna junula m o v a d o katolika, tiu multbraka fluego, nutrita el novaj fontoj de homara kulturevoluo.

La nomita asocio kaŭze de speciala situacio de la lando rapidege kreskis. Feliĉe sin unuigis la bezono je radikala kristana renoviĝo kun la ekvekiĝanta nacia konscio de l' kataluna popolo. La movado estis iniciata de kelkaj pli maljunaj membroj. Sed baldaŭ ĉie aliĝis gejunuloj — knaboj kaj knabinoj — en urboj kaj vilaĝoj formante liberajn kaj memstarajn grupojn. Ne estas eble kompari la grupan vivon kun tiu en Germanujo; ĉar ĉi tie ĉiuj elementoj harmonie estas kunligitaj; ne ekzistas diferenco inter m o v a d o aŭ o r g a n i z o, inter studantaj aŭ laboristaj grupoj, inter politikaj aŭ ekonomiaj aŭ profesiaj partioj, direktoj, klopodoj. La ĉefa kialo estas, ke la kataluna popolo ne estas disŝirita, sed u n u e c a k o r p o. Pro tio ĉi tiu junularo f a k t e estas p o p o l a junularo, enhavanta la plej bonan, la plej vivan, la plej esperplenan parton de la junularo tutlanda.

En nunjara junio oni feste solenis la tagon, kiam la nombro de la grupoj aliĝintaj plialtiĝis ĝis kvincent. Estis vere impona festo sur la Montserrat, la grandioza monto, kiu sin levas meze de la kataluna

*) Ĝoje ni publikigas tiun leteron de nia amiko S c h a m a n i, kiu esprimas la impresojn de germana studanto longtempe vivanta en Hispanujo.

La abonprezo de K. M.

La definitiva fiksado de konstantaj abonprezoj estas nuntempe malfacilega tasko, ĉar la valutoj de mez- kaj orient-eŭropaj ŝtatoj ĉiam ŝanĝas.

Ni do devas kalkuli tiel, ke la tuta abonintaro e n s u m e kovras la grandajn elspezojn. Kompreneble ni klopodegas, iom post iom fiksi la prezojn tiamaniere, ke ĉiustata aboninto mem pagos la realan valoron por la elspezoj en sia nacia valuto. Ni esperas, ke komence de tria kolekto estos eble laŭ nova kalkulado fiksi pli konstantajn prezojn.

Intertempe ni kore petas, ke ĉiu abonanto ensendu la monon por dua kolekto. El teknikaj kialoj estas plej dezirinde, ke ĉiu abonintokompletigu sian abonon ĝis Nro 10a de IIa kolekto; do se iu ekz. pagis ĝis Nro 5a de IIa kolekto, li pagu la restaĵon tuj! Tiam ni ŝparos multe da tempo kaj mono por kontrolo, librotenado ktp.

Estonte ĉiu n o v a aboninto ricevos la kompletan komencitan kolekton.

P a g u t u j ! V i d u l a p r e z o n e n 4a p a ĝ o.

lando kaj depost centjaroj portas la famkonatan grandegan monaĥejon de la Benedektinoj, la sanktejon de Katalunio: la Virginon de Montserrat.

La celo de la grandioza manifestacio estis la solena dediĉo de la junula asocio al la sankta Dipatrino, la patronino de la lando, sub kies protekto la gejunularo sin metis en speciala formo akcentante la ardan deziron je realigo de la kristanaj kaj katalunaj idealoj.

Ambaŭ flankoj de la movado, la religia kaj la patrolanda, trovis bonan esprimon okaze de la festo. La plej impresa momento estis la komuna l i t u r g i a Diservo, dum kiu miloj kaj miloj da partoprenantoj mistere sin unuigis kun Jesu-Kristo en la sankta komunio. La liturgiaj kantoj estis kantataj de la t u t a multnombra ĉeestantaro kaj estis kvazaŭ kortuŝanta ĝojkriego, kiam en la tuta eklezio resonis en belege kaj harmonie kantataj Gregorianaj melodioj la „Alleluja psallite . . .“

Dum la festo kataluna amiko diris al mi: „Ĉi tiu tago ne plaĉas al la Kastilianoj; ĝi estas tro kataluna.“ Oni devas studi la historion por kompreni la diferencon inter Katalunio — same aliaj landoj ekz. la Baska kaj Aragona landoj — kaj Kastilio. Ili kontraŭbatalas la „c e n t r a l i s m o n“ de Madrid. Disiĝu de Madrid, ne disiĝu de Hispanujo, tio estas ilia devizo. Ili alceladas kunfederacian ŝtatformon.

Ĉe la Katalunoj, kiuj sin diferencas per fidela konservado de nacia karaktero kaj sindona amo al la nacia reĝo kaj la dumcentjaraj ŝtataj liberecoj, tiu federacia movado montras precipe energian kaj celkonscian formon. Pro tio ŝajnas al ili memkompreneble, ke oni uzu la k a t a l u n a n lingvon; la oficiala kastiliana al ili estas „fremda“ lingvo.

Speciala uniformo por la gejunula movado kiel en Germanujo („Kluft“) ne ekzistas. Tamen oni ĝoje konstatas klopodon, forigi la malbelajn modvestaĵojn — venintaj de Parizo — kaj porti simplan belan nacian vestaĵon. Kun ĝojo ili flegas la naciajn kantojn, dansojn, kaj festojn kaj la tuta popolo bonvole kaj entuziasme ilin komprenas kaj subtenas — alie kiel en Germanujo.

La kataluna junula movado ne ankoraŭ ekzistas dum multaj jaroj. La teoria solvomo de la „grandaj problemoj“, kiel ni ĝin vidas nuntempe en la germana religia junula movado ne ankoraŭ sin montras videble; tamen serĉema observisto en la hodiaŭa evoluo jam klare povas konstati la ĝermojn de la venontaj okazintaĵoj. Ne estas dubo, ke la evoluo estos simila al la historio de l' movado germana . . .

Mi finas, esprimante la esperon, ke la k o m u n a k r i s t a n a s p i r i t o formu kaj kompletigu ĉiun popolon laŭ sia nacia karaktero, tiel ke la popoloj — kiel individuaj personoj al familio — unuiĝu sin en tutmonda kristana popolfamilio!

Montserrat, julio 1922. Viktor S c h a m a n i.

El ĉiuj landoj.

Usono. L a p r o g r e s o d e l' k a t o l i k i s m o. El la plej nova oficiala statistiko oni vidas feliĉan progreson de l' eklezio. La nombro de la katolikoj nuntempe estas 18,104.000 kaj en la kolonioj 10,453.000; plimultiĝo en la lasta jaro 435.000; pastroj 22.049; katolikaj lernejoj entute 6258 kun 1,852.000 infanoj; plimultiĝo 210 kun 81.000 infanoj; en la mezogradaj lernejoj kaj universitatoj oni kalkulas entute 19.800 studantojn; en la seminarioj 6600; en la kolegioj 13.900; nombro de la geinstruistoj kaj profesoroj en tiuj lernejoj 54.200.

L a k a t o l i k a u n i v e r s i t a t o e n W a s h i n g t o n. La 25an de julio lia papa Moŝto sendis leteron al la episkoparo de Usono, kie li akcentis la grandan gravecon de katolikaj universitatoj kaj esprimis la konvinkon, ke u n u granda kaj bone perfektita universitato komence estus preferinda. Feliĉe la sola katolika universitato en Washington bonege progresas; entute

dum la lasta jaro 1904 gestudantoj estis enskribitaj; nova bibliotekejo kaj novaj fakultatoj estos konstruataj.

Ĉeĥoslovakujo. Laŭ la lasta popoldenombro en tiu ĉi ŝtato troviĝas 4,069.000 katolikoj; 560.000 senkonfesiuloj, 399.000 anoj de la ĉeĥo-nacia eklezio, 225.000 protestantoj kaj 68.000 judoj; la perdo de la katolikoj: 1,111.000.

Feliĉe la kruela persekuto de la lastaj jaroj kaŭzis belegan ekfloron de la katolika vivo precipe inter la junuloj. La nunjara grandioza festo de „Orel" (katolikaj gimnastoj) estas ĝojiga pruvo. Pli ol 120.000 partoprenantoj kunvenis en Brno. La festo havis vere internacian karakteron. Ĉeestis gastoj el Anglujo (8), Belgujo (290), Francujo (220), Ruslando (4), Polujo (5), Usono (33), Jugoslavio (800), Svisujo (11) ktp. La feliĉa sukceso de la festo klarege montris, ke la katolikoj nuntempe posedas bonorganizitan armeon inter la gejunuloj.

Portugalujo. La katolika vivo ĉiam estas ankoraŭ tre malfacila. Laŭ letero de patriarko de Lissabon, publikigita lasttempe en usona revuo, tiu ĉi grandaĝa eminenco skribas: Mi estas maljunulo, al kiu la multaj persekutoj depost la kreo de republiko 1910 rompis la koron. La respubliko ŝajne nur havas unu celon, detrui nian kredon, niajn seminariojn, mallonge ĉion, kio estas katolika ... Mia eparĥio estas unu el la plej grandaj en la ŝtato; sed malfeliĉe mi devas vidi, ke preskaŭ ĉiuj miaj pastroj, unu post la alia, estis perdita aŭ ekzilita ... Ni nun troviĝas en tre granda mizero kaj mia eparĥio same kiel la aliaj estas metitaj antaŭ la eksterordinare malfacila tasko, havigi al ni sacerdotojn por la senpastraj paroĥejoj ...

Intertempe ni povas konstati ankaŭ feliĉajn signojn de katolika vivo. Dum la nunjara ĝenerala kunveno de la katolikoj ili unuanime decidis, forlasi la inter ili ekzistantajn politikajn diferencojn kaj interne de la ekzistanta respubliko agadi por la katolika afero. Samtempe oni decidis krei katolikan partion laŭ la modelo de la „popolari".

Nuntempe oni preparas katolikan universitaton en Coimbra sub la protektorato de l' episkoparo.

Libera tribuno.

Al la redaktoro de K. M.

Karegulo!

Bone mi konas tiujn melodiojn de ĉiuj redaktoroj: Varbu novajn abonontojn! Disvastigu la gazeton, alie ĝi ruiniĝos kaj ne plu aperos! Jes tiel vekrias hodiaŭ ĉiuj redaktoroj de ĉiuj revuoj kaj gazetoj. Karegulo, konsoliĝu! Vi ne estas sola. Krom la grasaj kaj dikventraj ĵurnaloj industriaj — bonege nutritaj de Sroj Stinnes, Rothschild, Rosenbaum ktp. — ĉiuj idealaj revuoj kaj ĵurnaloj vekrias kaj tiuj vekriegoj ne plu tuŝas la — pardonu — nepenseman legantaron! Jes, tio estas fakto; eble bedaŭrinda, sed estas fakto. Ĉu ne, karegulo?

Eble vi koleriĝas pri mia senracia babilado. Sed kvietiĝu, karegulo! Estu korinternege konvinkita: mi ne estas inter ili, kiuj malaŭdas la vekriojn! Ho tute ne! Mi komprenas ilin? Ĉar — kvankam mi ne estas fakulo tamen en mia malsaĝa kapo sunklare eklumis la ideo, ke estas malfacilega tasko, hodiaŭ eldoni en malriĉa Aŭstrujo gazeton internacian, kiu ne havas sufiĉe da legantoj — ĉu ne? — kaj sen sufiĉa mono kaj sufiĉa informa servo devus raporti pri la tuta mondo. Certe mi estas sendube la plej dikhaŭta malsaĝegulo inter viaj legantoj — miaj amikoj min nomas „elefantulo", tamen mi komprenis tion. Pensu, kiamaniere mi ektrovis ĉi tiun komprenon! Aŭdu kaj miregu! Mi imagis hodiaŭ vespere, traleginte „Libera tribuno" de lasta numero, ke mi nun estus redaktoro tie en la mizera Aŭstrujo kaj mi devus nun verki la venontan numeron de K. M. — kaj tiamaniere ke ĉiuj legantoj en la 35 ŝtatoj estus kontentaj ... Kaj mi ekkomencis pripensi kaj pristudadi pri titolo kaj enhavo de ĉefartikolo, kaj mi komencis skribi, skribegi kaj — post duonhoro dikaj gutegoj de svito sidis sur mia varmega frunto kaj miaj dentoj doloris kaj la supera kvarono de mia plumingo estis for ... for por ĉiam! Karegulo, preĝante mi levis la manojn kaj okulojn al la bonega Dio, dankante, ke mi ne estas la malfeliĉa redaktoro de K. M! — —

Karegulo! Aŭdu pacience! Mi ne volas forŝteli vian multvaloregan tempon! Ĉe estus facile — ĉu ne? — en ĉiu numero raporti pri grandaj „triumfoj" kaj „venkegoj" en la ĉiam „triumfanta" kaj „venkanta" Esperantujo! Certe estas tre komoda amuzaĵo, se oni sidas en dika leda apogseĝo antaŭ prikanta matenmanĝo, kaj fumante la belan „havanon" legas triumfe pri novaj triumfoj!! — Ho kiel tiuj triumfoj tiklas la ĉiam entuziasmeman esperantismigitan koron de „vera", „purrasa" Esperantisto ... Li sentas sin mem kiel ĉionvenkantan triumfantulon ... li en la mola apogseĝo antaŭ la pikanta matenmanĝo kaj la bonmalodora „havano"!! ... Kaj nia triumfema venkemulo, kortiklita per la ĉiamaj venkoj, tute forgesas la bravajn soldatojn, kiuj heroe batalantaj frostas kaj malsatas en la fronto ...

Karegulo, ĉu mi ne estas prava? Aŭdu! Estas mia modestega opinio, ke ni katolikoj nepre devas havi „indan" gazeton, inda je la katolika ideo, inda je la katolika legantaro. Kaj estus — laŭ mia malsaĝega penso — malinda de la katolika legantaro, se ĝi ne trovus la ilojn por inde pagi la redakcion kaj administracion. Ĉiu laboranto estas inda de inda salajro. Tiu estas Krista devo! Kaj ŝajnas al mi malinda de katolika legantaro, se katolika gazeto tiel grava kaj necesega bezonas kolekti donacojn por vivi. Ĉu ne?

Do miaj karaj gefratoj! Mi, la plej granda malsaĝulo inter vi, mi kuraĝas opinii, ke ni devas esti noblanimaj viroj kaj virinoj. Mi estas konvinkita, se ĉiu nuna leganto serĉas almenaŭ unu novan abonanton, K. M. inde povas vivi: inde de katolika nomo kaj de katolika legantaro. Jes, estas mia interna konvinko, se la legantaro mem ne decidiĝas, noblanime pensi kaj magnanime oferi, ĝi ne estas inda de inda gazeto ...

Karegulo, ĉu mi estas prava? Via grumblantemulo.

Internacia poŝto.

Sro M., Francujo. Jes, ni estas informitaj pri la kongreso en Nijmwegen kaj ĝojas pri la tie montrata pacema spirito. Ni atendas intertempe la oficialan protokolaron por ekkoni detale la tieajn decidojn. Ni esperas, ke de nun estos paco kaj eble pli poste iu speco de kunagado, kio estus ne nur la plej praktika solvo, sed ankaŭ konforme al la vere kristana spirito. Intertempe ĉiu movado agadu laŭ sia programo kaj evoluo.

Sro P., Germanujo. Ni ĝojas, ke vi libervole sendas la plialtan abonprezon, pripensante, ke ankaŭ la nuna prezo de 60 m. tute ne kovras niajn elspezojn. Definitiva prezo estos fiksata, kiam oni klare ekkonos la evoluon de la germana marko.

Anoncetoj.

La kostoj por unufoja enpresigo ĝis 25 vortoj egalas la prezon de 5 numeroj (duonkolekto) en la nacia valuto de l' anoncanto; por pliofta enpresigo rabato.

— — — — — — — — — — — — — —

Jan Vasiledski, Volbs, Częstochowa, ul. Wielunska 16, Polujo, deziras korespondadi kun gesamideanoj per P. J.

Sro Franz Höretsauer, Wien, XV., Grimmgasse 25/15, deziras korespondadi kun samideoj el ĉiuj landoj. Ĉiam certe respondas.

Hejmo (tuta pensiono) por gefremduloj (4 fr. sv. ĉiutage) ĉe Pro Koller en Unter-Nall (Retz), Aŭstrujo.

Interŝanĝo de PM, PK k. papermono kun ĉiuj landoj. Elsendo de belegaj elektoj al ĉiuj kolektantoj. Postulu niajn senpagajn prezareton kaj prospekton. Internacia Klubo Filatelista „Oriento", skrytka poczt. № 110, Wilno (Pollando).

Frant Buhr, bankoficisto, Praha-Břevnov 257, Ĉeĥosl., deziras interŝanĝi il. kartoj kaj korespondadi pri katolika movado en Ĉeĥoslovakujo.

Frant Lisý en Kladno, Stulcova 109, Bohem.-Ĉeĥosl., deziras korespondadi kaj interŝanĝi poŝtmarkojn el ĉiuj landoj.

S. Tijunaitis, gvidanto de katolika geinstruista unuiĝo en Litovujo kaj kunredaktoro de organo de tiu ĉi unuiĝo „Lietuvos Mokykla" (t. e. Lernejo de Litovujo), deziras korespondadi per leteroj kun la samcelanoj pri alilanda katolika instruista organiza vivo kaj popolinstruadaj aferoj kun celo ricevitajn scigojn aperigi en litova instruista preso kaj komenci interkomunikojn kun alilandaj organizoj geinstruistaj katolikaj por alprokismigi k.t.p. Adreso: S. Tijunaitis, Kaunas, Lukŝiog. 11. Lietuva, Litovujo.

Ĉiuj samreligianoj, kiuj sendos ĉ. 30—50 poŝtmarkojn maloftajn de sia lando, certe ricevos same tiom da belaj hungaraj poŝtmarkoj. Popp Zoltan, Miskolcz, Szentpéteri kapu 29/a, Hungario.

Walter Brunner, Wien, XV., Gebr. Langg. 7, Aŭstrujo, deziras korespondadi kaj interŝanĝi poŝtkartojn kaj markojn.

Kiu kunhelpos konstrui preĝejon en la vilaĝo Wisterschan apud Teplitz-Schönaŭ, Ĉeĥosl. Por monsendu akceptu nian antaŭdankon. Theodore Heiserholt, katehisto, Teplitz-Schönaŭ.

Sro Emil Pfohl en Arnaŭ, Bohemujo (Ĉeĥoslovakujo), deziras korespondadi kun gesamideanoj ĉiuj landaj. Mi ankaŭ kolektas bildkartojn kaj poŝtmarkojn; respondon certe.

Sro W. Mudrak, Wien, XV., Gebr. Lang-Gasse 7 (Aŭstrujo), deziras korespondadi kun samideanoj el la tuta mondo pri mondpaco (germane, ĉeĥe kaj esperante). Mi respondas certe.

Sro Anatolio Volohov en Tambov, Kambarovskaja 48 (Rusujo), deziras korespondadi kun gesamideanoj el ĉiuj landoj pri diversaj temoj.

Sro Heinrich Rhein, Mainz (Germanujo), Hopfengarten 4, interŝanĝas poŝtmarkojn kun samideanoj el ĉiuj eŭropaj landoj. Valoro laŭ Senf aŭ Michel.

Sro A. Marinovič, VI, zandarm. brigade Split, Dalmacija (Jugoslavujo) deziras korespondi kun samideanoj el ĉiuj landoj, precipe kun fraŭlinoj.

Novaj akciuloj de l' Paŭlus-eldonejo.

Dum la monato de septembro aliĝis: Sro Benetka, Ĉŝ. 100.000; Sro Rathwallner, Aŭstr. 60.000; Fino Bayer, Aŭstr. 10.000; Pro Schmidt, Germ. 10.000; Sro Haymo, Ital. 20.000; Sro Grunewald, Germ. 10.000; Sro Wiering, Germ. 20.000; Sro Mudrak, Aŭstr. 10.000; Sro Kazda, Aŭstr. 20.000; Sro Oberndorfer, Aŭstr. 25.000; Sro Stagenegg, Aŭstr. 40.000; Sro Koppitsch, Aŭstr. 5000; Sro Hagen, Ĉŝ. 1000; Sro Warmend, Germ. 10.000; Sro Muffang, Franc. 90.000; Pro Miller, Aŭstr. 150.000; Sro Gauch, Svis. 100.000; Sro Becker, Germ. 10.000; Sro Stonner, Germ. 10.000; Sro L. Knopf, Germ. 10.000; Sro W. Knopf, Germ. 50.000; Sro Schmidt, Germ. 10.000; Sro Obermanns, Germ. 25.000; Sro Bergmeister, Germ. 10.000; Sro Schick, Aŭstr. 21.000; Sro Beran, Ĉŝ. 1,025.000.

Novaj aperintaĵoj.

Carolfi, Katolika preĝlibro 16°, 160 paĝoj bindita aŭ broŝurita. Paŭlus-eldonejo Graz. Broŝ. g. m. 40·—, s. h. 0·80, s. fr. 0·80, h. fl. 0·40, liroj 4·—, ĉ. k. 5·—; bind. g. m. 60·—, s. h. 1·40, s. fr. 1·40, h. fl. 0·75, liroj 6·—, ĉ. k. 7·—.

Kun ĝenerala deziro atendite jam delonge, fine ni nun povas saluti la aperon de la katolika preĝlibro. Ĝi certe plaĉos al ĉiuj kiel pro la enhavo riĉa, bonstila, tiel pro la eksterajo bela, la bona popero, la pura presmaniero, la komoda poŝformato ktp. La katolika preĝlibro, kiu pro la cirkonstancoj estas malmultekosta donaco, certe ĝis Kristnasko estos en la manoj de ĉiuj Esperantistoj katolikaj. Laŭ la antaŭmendoj certe la utila libro baldaŭ estos elvendita.

Proelss-Sappl, Die bisherigen Erfolge der Welthilfssprache Esperanto auf der ganzen Welt. 8°, 106 paĝoj. Paŭlus-eldonejo, Graz. Kart. g. m. 30·—, s. fr. 0·80, h. fl. 0·40, liroj 4·—, ĉ. k. 5·—; bind. g. m. 60·—, s. fr. 1·20, h. fl. 0·70, liroj 6·—, ĉ. k. 7·—.

Sappl, Esperanto-Katechismus. 16°, 32 paĝoj. Paŭlus-eldonejo. Graz, G. m. 12·—, s. fr. 0·30.

La du verkoj de l' agadema eldonejo estos bonvenintaj en la domo de ĉiu Esperantisto scipovanta la germanan lingvon. Ili estas bonegaj iloj por la propagando de Esperanto.

Atentu! Novaj abonprezoj.

La daŭra senvaloriĝo de aŭstra, germana ktp. valutoj postulas plialtigon de abonprezoj por la koncernaj landoj; alie danĝeriĝus daŭra apero de K. M. La kondiĉojn por altvalutaj abonintoj ni klopodas plibonigi laŭpove: La prezoj por dua kolekto (11—20) estas jenaj:

Altvalutaj ŝtatoj: Svisujo, Hispanujo, Anglujo kaj similvalutaj ŝtatoj: 4 fr., p., ŝ. ktp. Usono kaj s. v. ŝt.: 1 d.

Kiu mendas al unu sama adreso 5 (10) kolektojn, ricevas 1 (2) kolekton senkoste. Kiu varbas almenaŭ 5 novajn abonontojn ricevas unu kolekton senkoste. Abonontoj en Hispanujo aŭ aliaj ŝtatoj, kie malgrandaj bankbiletoj ne ekzistas povas pagi per frankoj aŭ similvalutaj monoj.

Mezvalutaj ŝtatoj: Francujo, Belgujo kaj s. v. ŝt.: 5 fr.; Italujo: 6 l.; Ĉeĥoslovakujo, Jugoslavujo: 10 ĉ. K., din.; Romanujo: 20 lev.

Kiu mendas 10 (20) kolektojn por unu sama adreso ricevas 1 (2) kolekton senkoste. Kiu varbas almenaŭ 15 novajn abonontojn, ricevas unu kolekton senkoste.

Malaltvalutaj ŝtatoj: Germanujo, Baltikaj ŝtatoj: 60 g. M.; Polujo: 500 p. M.; Hungarujo: 300 h. Kr.; Aŭstrujo: 3000 aŭ. Kr.

Kiu mendas 30 kolektojn por unu sama adreso aŭ varbas almenaŭ 25 novajn abonontojn, ricevas unu kolekton senpage.

NB. Oni sendu la monon plej bone per naciaj bankbiletoj de la propra lando al Katolika Mondo, Graz, Karmeliterplatz 5, Aŭstrujo, aŭ al la nacia direktoro de Ika. Por Germanujo (Verlag Volksheil Karlsruhe 26.195), Aŭstrujo, Ĉeĥoslovakujo, Svisujo oni postulu poŝtpagilojn de l' eldonejo.

Oni ne pagu per poŝtavizoj!!

Posedanto, Eldonejo: Paŭlus-eldonejo (Ika), Graz, Karmeliterplatz 5. — Responta redakcio: Dr. M. J. Metzger, Graz. — Presistejo: „Styria", Graz.
K. M. ne malpermesas la represigon de la artikoloj en la naciaj gazetoj. Kontraŭe ĝi deziras la disvastigon de siaj ideoj kaj per tio la servon al la katolikaj interesoj. Nur ĝi postulas la publikigon, ke la artikolo estas tradukita el K. M., la organo de Ika.